

VIII.

(GIAI ĐOẠN 2006)

PHONG VẬN KỲ OAN NGÃ TỰ CƯ

(Tự Truyện 45)

[Cái Tựa trích từ hai câu cuối bài *Độc Tiểu Thanh Ký* trong tập *Tổ Như Thi* của Nguyễn Du:
*Cố kim hận sự thiên nan vấn
Phong vận kỳ oan ngã tự cư*
(*Xưa nay những việc đáng hận khó mà hỏi Trời
Ta cũng ở trong vòng oan khiên phong nhã ấy.*)]

*

**

Một đoạn văn trong cuốn *Narziss & Goldmund* của Hermann Hesse được đọc đi đọc lại hoài trong những đêm mất ngủ:

“Narziss nghĩ đến bạn rất nhiều; anh lo ngại cho bạn, bạn bỏ đi làm cho anh thấy thiếu thốn. Người bạn mất trí đáng yêu của anh lại như con chim tung cánh, liệu hẳn có trở về không? Chàng trai kỳ dị và thân yêu này lại đi theo con đường gập ghềnh, mặc cho giòng đời kéo tới, vẫn thèm khát lang thang, vẫn nghe theo tiếng gọi tới tấp và mãnh liệt, vẫn mê say và không bao giờ thỏa mãn. Chàng là một đứa trẻ to đầu! Chàng lại bay lượn khắp nơi như con bướm, lại đi vào con đường tội lỗi, quyến rũ đàn bà, nghe theo ngẫu hứng, có lẽ lại phải lâm vào tình trạng giết người, mắc vòng tù tội rồi đến chết trong nhà giam. Anh chàng tóc vàng hoe, hai mắt thơ trẻ, bây giờ than phiền rằng mình đã già. Anh chàng ấy đã làm anh bận lòng biết bao! Người ta không thể không ái ngại cho chàng! Ấy thế mà Narziss lấy làm sung sướng khi nghĩ đến bạn. Thực ra anh rất ưng ý khi thấy đứa trẻ ngỗ ngược ấy thật khó trị, khi thấy tính khí chàng như vậy, khi thấy chàng lại sổ lồng mà phóng túng điên rồ.

(...)

Không phải Godmund chỉ làm cho tâm hồn anh phong phú thôi, chàng cũng làm cho anh thêm nghèo nàn và yếu ớt. Người nghệ sĩ này đã bắt anh phải tự đặt lại các vấn đề, làm rung chuyển những tin tưởng của anh, khiến dao động cái thế giới trong đó anh quen sống.

(...).

Nhưng đứng trên cao nhìn xuống với con mắt của Thượng Đế thì một cuộc đời kỳ luật trật tự, từ khước thể tục, xa lánh khoái lạc nhục dục, không bận nhớ bản tội lỗi và chỉ dành cho triết lý suy tư như của anh liệu có hơn gì cuộc đời Goldmund?

(...)

Phải rồi! Sống như Goldmund không phải là sống trẻ con và hợp với bản chất con trẻ thôi, mà phải nói rằng thật là can đảm và cao nhã khi người ta dám xông vào nơi điên đảo vô trật tự kinh khủng, dám phạm tội và nhận lấy hậu quả đau thương, chứ không giữ cho hai bàn tay sạch sẽ, sống cuộc đời trong trắng, vun trồng một vườn tư tưởng cao siêu rồi ung dung dạo gót giữa những luống hoa được rào giậu cẩn thận. Có lẽ người ta sẽ thấy khó khăn, can cường và cao đẹp hơn khi lê đôi giày thủng đế trên đường xa vạn dặm, gọi nắng dầm mưa, ném mùi tân khổ.

Dấu sao Goldmund cũng chứng tỏ cho anh biết rằng **một người có sứ mạng cao trọng thì dấu có lặn mình xuống rất thấp, có lặn ngụp trong vũng bùn vũng máu vẫn không trở nên thô lậu đê hèn. Hắn có thể sống trong chỗ tối tăm mờ mịt mà trên ngai vàng tâm hồn vẫn không tắt mất ngọn lửa thiêng và nguồn sinh lực sáng tạo. Narziss đã nhìn thấu đáy cuộc đời cằn đơ của bạn và thấy mình không kém phần yêu thương quý mến bạn. Rồi từ khi anh chứng kiến hai bàn tay tội lỗi của bạn tạo nên những hình ảnh tuyệt diệu, lặng lẽ sống trong viên ảnh ý nghĩa và trật tự riêng của nó, có đời sống nội tâm, có linh hồn, những cây cỏ hoa màu hồn nhiên chân chất... từ khi anh thấy đôi tay ấy diễn tả lời cầu nguyện bằng những điệu bộ hùng dũng hay dịu dàng, kiêu kỳ hay tin tưởng qua những nét khắc trên pho tượng, thì anh biết rằng Thượng Đế đã đặt vào trái tim người nghệ sĩ lang thang có tài quyến rũ người đời ấy những kho tàng thiên ký và ân sủng phong phú nhất. Trong lúc đàm luận, bề ngoài anh hơn hẳn bạn, anh chỉ việc đem lý luận của mình ra so sánh với sự mê say liêu lĩnh của Goldmund. Nhưng xét ra, trên chỉ một pho tượng của chàng, một cử chỉ cồng con, một đôi mắt, cái miệng, dây nho, nếp áo... những cái đó không phải thật sự sống động và cần thiết hơn tất cả những sáng kiến của một người trí thức hay sao?**

Người nghệ sĩ bị vò xé bởi xung đột và thất vọng này há không để lại qua tác phẩm những đau khổ và cố gắng của mình? Đó là những hình ảnh để người đời chiêm bái mà trầm tư mặc tưởng và tìm thấy an ủi, tin tưởng trong những lúc họ khắc khoái thêm khát. Narziss mỉm cười buồn bã khi nhớ lại lúc thiếu thời anh đã dạy bảo nâng đỡ bạn. Bạn anh đã nghe lời và biết ơn anh, đã công nhận anh là đàn anh cao mình, để anh dịu dặt. Sau đó, chàng đã lặng lẽ thai nghén những tác phẩm nghệ thuật trong gió bão đau thương mà không cần đậm lời, không cần thuyết giáo, bình luận. Chỉ có cuộc sống. Cuộc sống thuần túy, cuộc sống được thăng hoa từ niềm thống khổ. So sánh với bạn, anh thấy mình nghèo nàn với mở kiến thức và biện chứng, với mở kỷ luật khắc khổ của mình.

(...)

*Bạn anh cũng có tài như anh. Anh không cho bạn cái gì mà bạn
không trả lại đáng giá gấp trăm lần.
(...)*

Đoạn văn luôn làm tôi muốn ứa lệ theo thân phận những **“đứa con được yêu thương và cũng bị Thượng Đế đọa đày”**.

*
* *

Song song với niềm hạnh phúc nhận được từ tình thương và sự hiểu biết chia xẻ nhất mực Âu Cơ dành cho tôi chính là mối lo sợ vô cớ theo sự nhận biết rằng càng lớn, Âu Cơ càng tỏ ra *“ngưỡng mộ”* thật nhiều cuộc đời bi tráng của tôi (*)

[(*) Cũng là BI KỊCH CỦA MỘT NHÀ VĂN!
(Note: Feb. 26/2016).]

Nó hay hỏi về những mối tình tôi trải qua trong thời tuổi trẻ, xin được nghe từng chi tiết trên những khúc quanh tình ái tôi vướng mắc trong đời. Nó tỏ ra "thông cảm" với sự đau khổ của một người tình cũ nào theo cái tánh hững hờ lãng đãng mà người mẹ nó đã đối; hay ngẫm nghĩ suy tư về những cái gọi là *“Định Mệnh bất công”* đã giáng xuống trên cuộc đời tôi. Những nhân vật trong các câu chuyện tôi viết trở thành *“bạn thân”* của nó. Những *“bác Vũ, bác Chàng, chú Nguyễn, bác Ngọc...”* đều là những cái tên thân thương Âu Cơ hay nhắc đến trong những lần trò chuyện cùng tôi.

Âu Cơ nói tiếng Việt rất sôi, trong đầu cru mang những ý tưởng về cuộc đời, con người, gia đình và bạn hữu y hệt như tôi, nhưng đọc tiếng Việt lại không nhuyễn. Vậy mà lạ, nó cứ hay lấy các bản văn tôi viết ra xem, (thoạt đầu) mò mẫm từng chữ với một cuốn tự điển Việt-Anh to tướng nằm bên cạnh. Hỏi, thì đáp: *“Con muốn tìm hiểu tại sao các mẩu chuyện tình của mẹ lại được nhiều độc giả yêu mến đến vậy.”*

Sau khi đọc xong cuốn Nhật Nguyệt I (thưở 18 tuổi), nó mới nhắc lại với tôi kỷ niệm đã nhìn thấy (khi 10 tuổi) trong mùa nghỉ hè 1997 ở Dalat, anh Phùng Kim Ngọc tự cúi xuống cột giầy giày cho tôi bằng thái độ rất dịu dàng. Và nói: *“Bây giờ con mới hiểu tại sao bác Ngọc làm điều ấy. Tại cái tính chất mỏng manh của mẹ!”* Tôi ngạc nhiên, Âu Cơ đơn giản giải thích: *“Mẹ sinh ra đời để cho các người đàn ông như bác Ngọc, chú Nguyễn... chiều đãi, yêu thương!”*

Khi đọc *Người Đàn Bà Trong Căn Phòng...*, đến đoạn nhân vật *Phạm Thái Chung* bật câu than: *“Cô thật hững hờ, chẳng bao giờ muốn biết gì về tôi cả!”* thì Âu Cơ bùi môi châm biếm, nói riêng với tôi: *“Đến cả ‘tui’ cũng phải chịu sự hững hờ của mẹ ‘tui’, nói gì bác!”*

Hai mươi tuổi, học năm thứ ba Khoa Văn Chương ở San Jose University, Âu Cơ dù được nhiều bạn trai ưa thích, vẫn chưa có người yêu, lại rất ít bạn,

đầu là bạn gái. Nhiều lúc nó tỏ bày thành thật: “Sau này, con biết mình khó tìm được người xứng đáng để yêu.”

Rồi tiếp liền câu nói ấy: “Anh chàng nào muốn yêu con sẽ phải vượt qua rất nhiều cửa ải, nào là cửa ải các nhân vật con từng đọc, cửa ải các nhân vật Mẹ diễn tả, nhưng trên hết là cửa ải Mẹ!”

Tôi ngạc nhiên, Âu Cơ giải thích: “Nghĩa là họ phải với tới, hay gần tới **điểm giống** với những người con vừa đề cập mới có thể làm rung động nổi trái tim con!”(*)

[(*) **Đêm Thứ Hai Feb. 29/2016**, đọc lại BA câu nói trên của Âu Cơ, đặc biệt là câu thứ ba, (“Anh chàng nào muốn yêu con sẽ phải vượt qua rất nhiều cửa ải, nào là cửa ải các nhân vật con từng đọc, cửa ải các nhân vật Mẹ diễn tả, **nhưng trên hết là cửa ải Mẹ!**”), thì tôi mới hiểu TẠI SAO bấy lâu nó muốn chối bỏ tôi, và chối bỏ luôn (có lẽ) con đường Văn Chương nó từng đã chọn. (Ôi!) Chỉ cầu mong cho nó CÓ ĐƯỢC và BẰNG LÒNG với cái hạnh phúc bình thường đơn giản, NHƯ hằng tỷ cô gái bình thường đơn giản trên cõi đời này mà thôi!

Đó là nguyên nhân nỗi lo sợ trong tôi. Đứa con gái nhỏ của tôi sẽ khó thích ứng với cuộc sống tình cảm đời thường và sẽ phải rơi vào nỗi cô đơn e còn nhiều hơn tôi nữa. (*)

[(*) Cha mẹ nào cũng luôn đặt đề ước vọng tốt đẹp lên cho con mình. Ngày xưa, mẹ tôi cũng từng như thế trên tôi, nhưng tôi đã làm Bà buồn lòng không ít trong việc "đi chệch" theo cái hướng mà Frank Sinatra đã hát trong **My Way**.

And now, the end is near;
And so I face the final curtain.
My friend, I'll say it clear,
I'll state my case, of which I'm certain.

I've lived a life that's full.
I've traveled each and every highway;
And more, much more than this,
I did it my way.

Regrets, I've had a few;
But then again, too few to mention.
I did what I had to do
And saw it through without exemption.

I planned each charted course;
Each careful step along the byway,
And more, much more than this,
I did it my way.

Yes, there were times, I'm sure you knew
When I bit off more than I could chew.
But through it all, when there was doubt,
I ate it up and spit it out
I faced it all and I stood tall;
And did it my way.

I've loved, I've laughed and cried.
I've had my fill; my share of losing.
And now, as tears subside,
I find it all so amusing.

To think I did all that;
And may I say - not in a shy way,
"Oh no, oh no not me,
I did it my way".

For what is a man, what has he got?
If not himself, then he has naught.
To say the things he truly feels;
And not the words of one who kneels.
The record shows I took the blows -
And did it my way!

Yes, it was my way.
[]

(TTBG tạm dịch):

CON ĐƯỜNG CỦA RIÊNG TÔI

*Giờ đây, kết thúc đã gần kề
Tôi đang đối mặt với màn lớp cuối cùng kia.
Bạn ạ, tôi sẽ nói rõ ra
Phơi bày mọi lý lẽ mà tôi biết rành hơn ai khác.*

*Tôi đã trải qua một cuộc sống rất đầy
Phiêu lãng giang hồ trên khắp mọi phương
Nhiều hơn thế, rất nhiều hơn thế,
Chính là đã sống theo cá tính của tôi.*

*Hỏi tiếc ư? Chỉ là số ít
Lại nói rằng "rất ít" hầu chẳng đáng quan tâm
Tôi làm những gì phải nên hành xử
Thực hiện đến cùng mà không chút bỏ qua.
Trên mỗi hải đồ tự mình tôi trù định,
Từng bước giữ gìn, dọc theo đường phụ, lối mòn*

*Nhiều hơn thế, rất nhiều hơn thế,
Là đã thực hành theo cách riêng tôi.*

*Có vài phen, chắc bạn cũng từng như vậy
Tôi làm những điều vượt quá sức tôi
Nhưng hề bao giờ có gì nghi ngại
Tôi "ngón" sạch vào, xong "nhô" nó ra.
Đôi mắt nhìn, đứng lên vững chãi
Rồi lại lao vào theo một cách riêng.*

*Tôi từng đã yêu, đã cười, đã khóc
Tôi có đủ đây; lại có luôn thất bại tan hoang
Giờ đôi mắt khi đã vơi giòng lệ
Tôi bỗng nhìn ra, ôi sao quá đổi hân hoan!*

*Cứ cho rằng những gì tôi đã trải
Có thể --là điều thường gặp xưa nay
"Ô không, tôi không đúng là như thế
Tôi chỉ đương đầu theo bản chất tôi."*

*Đàn ông là gì, cái gì hấn ta nắm được?
Nếu chẳng là mình, thì chỉ vô tích sự mà thôi.
Để nói ra điều hấn chân thành cảm nhận
Mà không phải lời của kẻ quỳ gối khom lưng
Những cú choáng người, tôi cứ hoài nhận lãnh
Rồi chu toàn theo lẽ thói của tôi!*

*Vâng, đó là con đường tôi đã chọn.
[]*

Âu Cơ, và cả Ngọc Nga, rất yêu bài hát này. (Hẳn nhiên Ngọc Nga không hiểu ý nghĩa sâu xa của bài ấy bằng Anh ngữ như Âu Cơ). Có lần tôi nghe Âu Cơ nói về cái chết đột quỵ 18 tuổi quá sớm của Ngọc Nga: "Nó rất thích bài này. Cái chết của nó cũng có lẽ là cái Way nó chọn."

Riêng phần Âu Cơ, từ hơn một năm qua, nó đã tìm ra cái "Way" riêng mà KHÔNG MUỐN có mặt tôi trên con đường nó đi nữa. Tự nhiên sao linh cảm con đường đó cũng chẳng khác nào con đường của tôi. Chỉ hai điểm "khác" khiến tôi lo sợ:

1/ Chưa chắc gì Âu Cơ đã được Thượng Đế "chọn" theo câu nói trong Kinh Thánh: "Chúa đã đặt cây thánh giá lên vai ai thì Chúa biết rằng người đó SẼ VÁC NỔI nó".

2/ Hôn Nhân không bao giờ là con đường chính xác cho một Nhà Văn, Nghệ Sĩ. Hoặc nó sẽ từ bỏ Văn Chương, hoặc sẽ rất đau khổ cô đơn trong cuộc sống hôn nhân.

Đau lòng nhất trong tôi chính là ý nghĩ: "Mai kia biết nó có chống đỡ được **tất cả gian nan** trên cái Way đã chọn, như bản thân tôi **từng rất gian nan** suốt mấy chục năm trên cái My Way

đã trải? Biết có ai nâng nó đứng lên mỗi khi gục ngã trên một khúc quanh nguy hiểm (như tôi từng đã RẤT MAY còn có bà mẹ già làm cho điều đó dù tôi đã đi chệch ra ngoài RẤT XA với cái hướng mong muốn của Bà?)

Tự nguyện, thôi, ngày nào nó còn vui được với Tình Yêu và Hôn Nhân, ngày đó tôi vẫn còn MỪNG cho nó. Tất cả mọi nỗi khác, chỉ dành nhắm mắt ngo tai, đặt tất cả vào tay Định Mệnh.
(Note. Thứ Hai, Feb. 29/2016)

Một mặt, tôi muốn dạy cho Âu Cơ hiểu rằng “*Mọi sự trong đời đều tầm thường và con người sống nhờ vào cái tầm thường ấy*”, nhưng một mặt vẫn tin “*Cuộc đời có sự ngoại thường*” và chỉ “*Những kẻ được Thượng Đế chọn*” mới có thể chấp hành nổi sự ngoại thường đó thôi.

*

**

Một bữa, đọc bản văn *Khóc Người Thiên Thu* viết về anh Nguyễn Ngọc Thùy, đoạn cuối lúc hạ huyết người xưa, Âu Cơ đột nhiên dụi mắt nhiều lần, sau đó thú nhận với tôi: “*Đoạn này đau đớn quá làm cho con khóc cả tiếng đồng hồ rồi!*” Và tiếp: “*Trong số tất cả các người đàn ông từng yêu mẹ, có lẽ con thương Bác Thùy nhất.*”

Chưa kịp hỏi tại sao, nó đã giải thích: “*Bởi Bác là người DUY NHẤT không hề nhận được chút nào tình cảm đáp trả của mẹ, ngay cả lời mời đi ăn kem buổi gặp gỡ cuối cùng trước khi trở ra tiền tuyến, bác cũng bị mẹ tàn nhẫn chối từ luôn!*”

Quả tình tôi kinh ngạc theo sự nhận xét sâu sắc này của Âu Cơ. Nghe nó nói tiếp: “*Sau này trở thành nhà văn, con chỉ cần có một độc giả đọc bản văn con viết mà khóc bù lu bà loa như này giờ con đã làm với bản văn mẹ viết về bác Thùy, cũng đủ mãn nguyện!*”

Lại một bữa, Âu Cơ kể tôi nghe về bài viết phải nộp cho lớp học, chủ đề nó chọn lấy từ câu chuyện anh Thùy, và khoe: “*Con gửi attachment bằng email bài này cho một bà giáo Văn chương năm lớp 12, bây giờ hiện ở bên Anh, nhờ bà đọc, trước khi con nộp ở lớp trong trường đại học, bà giáo gửi lại con lá thư này này..*”

(Và nó đọc lên):

“Hello, Sweetie!

What a lovely story (...) This story touched me so deeply, I will never forget it. (...) I find it difficult to edit with tears in my eyes... your story made me cry like a baby. I must tell you, despite the few errors I found, this is the work of a highly talented, gifted writer. Your sensitivity is touching, your choice of words thoughtful, and you know what to say and what not to say to convey your story.

Thanks to you, I KNOW these people, and I love you for that.

Love, Allison.”

(Con yêu dấu,

Thật đẹp làm sao! Câu chuyện của con đã làm cô xúc động rất nhiều

và sẽ không bao giờ quên được (...) Cô khó thể điều chỉnh bản văn như con đã nhờ giúp khi mắt cô nhòa lệ. Nó khiến cô khóc như một đứa trẻ. Bỏ đi những cái lỗi nhỏ về chính tả, cô phải nhận đây đúng là tác phẩm của một nhà văn đầy tài năng thiên phú. Cái tính nhạy bén gây thật nhiều rung cảm (cho người đọc), cách dùng chữ đầy ý nghĩa và con biết cái gì cần và cái gì không cần để đưa vào câu chuyện của con. Nhờ con mà CÔ HIẾU những nhân vật trong truyện và cô thật cảm ơn con. Thương mến, Allison.)

Sau một tuần lễ nộp bài, Âu Cơ đem về nhà bài trả lại của lớp Văn chương ở trường Đại học, có những lời phê bên lề của vị giáo sư phụ trách như sau:

“Âu-Cơ, this story is about memory. It’s about life’s unfinished business. It’s about loss and healing. I find it fascinating that the daughter is attempting to heal the wounds of the (dead) mother. There is so much gorgeous writing in this piece and I’m truly moved. You are a writer. I hope you keep at it because you have great stories to tell. Professor Kate Evans.

(Âu Cơ, câu chuyện này là một bài hồi tưởng kỷ niệm. Một mảnh đoạn dang dở của cuộc đời, nói về sự Mất và sự Tái Tạo. Cô thấy thật là lạ lùng theo một đứa con gái cố gắng làm lành lại những vết thương tâm hồn của một người mẹ (đã chết). Có nhiều diễn tả thật đẹp trong bài viết làm cô vô cùng xúc động. Con là một nhà văn. Cô mong con cứ tiếp tục viết vì con có nhiều mẩu chuyện thật hay để có thể kể ra (với mọi người).

Giáo sư Kate Evans.”

Một thứ xoay vần của Định Mệnh!

Hơn bốn mươi năm xưa, các vị thầy Văn Chương của tôi cũng đã tiên đoán về một thứ nghiệp dĩ trên tôi như bây giờ các bà giáo Văn của Âu Cơ đã nhìn ra trên cuộc đời nó. Trong óc nhớ lại ngay những lời thư của một cô độc giả ở Canada:

“Âu Cơ lúc này khỏe không chị? Nó còn hay bị đau chân như hồi mới lớn? Thấy cháu sâu sắc quá em vừa cảm phục vừa không an tâm. Những người như vậy ít khi thấy hạnh phúc, ít khi được thanh thản, trừ phi phải có một nội lực thượng thừa như chị mới vượt qua nổi, còn không sợ có ngày sẽ bị vỡ tan! Em hy vọng cháu có được một sức mạnh nội tại như mẹ....” (*)

[(*) Đây cũng LUÔN LUÔN là điều lo sợ trong tôi. Đọc lại lời thư cô độc giả **đêm thứ Sáu Feb. 26/2016** (khi edited đoạn này) mà thấy rợn người. *Ồi! Thượng Đế, xin đỡ lên con tất cả mọi điều khổ ải, xin cho con gánh giùm đứa con bé nhỏ TẤT CẢ những tang thương nào sẽ đến trong đời nó mai sau. Cho dù đó là CÁI CHẾT NGAY BÂY GIỜ của con, con cũng xin tự nguyện đánh đổi...*

(Note: Feb. 26/2016).

Bản thân tôi thì không nghĩ như cô độc giả. Trái lại, tôi hoan hỉ nhìn “*quả-xanh-Âu-Cơ*” chín đỏ dần theo thời gian trên con đường đi vào Cái Đẹp bằng những đam mê không ngừng của nó. Tôi là mẹ, chẳng lẽ lại cầu mong cho cuộc đời con mình những điều không suông sẻ? Nhưng thật, nếu “được” đau khổ, thì đó chính là những chất liệu quý giá để dành xây căn nhà Chữ Nghĩa mai sau. Cá nhân tôi không thể làm gì hơn ngoài sự cố gắng giữ cho nó niềm tin rằng “***Thượng Đế rất công bình, khi Ngài lấy của ta cái này thì Ngài sẽ bù đắp cho ta cái khác.***” (*)

[(*) **Đêm Feb. 26/2016** đọc đến đoạn này, **lần đầu** bỗng thấy oán hận TNH và oán hận cả chính tôi vô kể. Hậu quả tác hại nhất chính là sự tan vỡ niềm tin và tâm hồn quá sớm của Âu Cơ.

Ôi con gái nhỏ, xin tha thứ cho Mẹ, tha thứ cho Mẹ vì đã "LÀ NGƯỜI MẸ" với toàn những ý nghĩ và hành động rất KHÁC NGƯỜI, của con!]

Thêm một ý nghĩ rút từ tư tưởng Dostoevski luôn được tôi áp dụng vào lối dạy bảo Âu Cơ:

“Con người không sinh ra để có hạnh phúc mà phải Tự Tìm Hạnh Phúc qua Đau Khổ. Không có bất công trên khía cạnh này, bởi vì sự hiểu biết và tri thức chỉ có thể đạt được từ chính kinh nghiệm phải vượt qua bằng sức riêng mỗi người.”

[(*)Tại sao ngày đó tôi lại muốn đặt để lên Âu Cơ những tư tưởng quá mãnh liệt như vậy? Nó còn nhỏ quá mà, lại đang bệnh hoạn... sao không cho nó sống bình thường, yêu đương bình thường, ấp ủ nuôi dưỡng những giấc mơ bình thường?

Lạy Thượng Đế, xin trừng phạt con... Trừng phạt con! Cách nào con cũng xin cam tâm nhận chịu, cho dù sự trừng phạt đó biểu tượng qua sự bỏ đi của đứa con gái nhỏ khỏi đời con một ngày rất sớm mai đây. (Note: Feb. 26/2016).

Bài viết của Âu Cơ về “*Bác Thùy*” quả là cảm động! Hai trăm năm trước, đọc được mảng thừa cuốn nhật ký của nàng Tiểu Thanh sau khi bị đốt dở, Nguyễn Du đã than vãn giùm cho thân phận bất hạnh của nàng qua bài *Độc Tiểu Thanh Ký*. Bây giờ, đứa con gái nhỏ của tôi, sau khi đọc xong những trang thư viết tại chiến trường của một người lính (chết) trẻ, cũng đang làm lại cái hành động “khóc” giùm cho thân phận thiệt thòi của người xưa trên mỗi tình cảm lặng dành cho mẹ nó đã bốn mươi năm qua. (*)

[(*) Ôi! *Đứa-con-tri-ký* thuở xưa giờ biến biệt nơi nào?
(Note: Feb. 26/2016).

[]

